

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joi și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6433 Pres.

CONCURS.

În gremiul consistoriului arhidieceșan de aici sunt de ocupat trei posturi de *cancelisti*, fiecare cu salariu anual de 400 fl., care în decursul timpului pôte fi urcat la 500 fl.

La posturile acestea pot concura tineri greco-orientali bine desvoldați și sănătoși, deprinși bine în scrierea corectă în limba română și în cea maghiară, și recomandați prin studii și purtare bună din trecut.

Suplicile pentru conferirea acestor posturi scrise cu mâna proprie a concurenților și instruate cu documentele necesare, sunt a se adresa aici la adresa secretariului consistorial Dr. Remus Roșca, cel mult până la 15/27 Novembre a. c.

Sibiu, 13 Octombrie, 1893

Presidiul consistoriului arhidieceșan.

Cestiuni scolare.

În câți-va numeri antecedenti ai „Telegrafului Român” s'a tractat pe larg cestiunea de controlă în scôlă, așa după cum merită.

Va mai trece mult timp însă, până când vom fi în poziția a puté dice, că deja s'a stabilit o adevărată și conșcie controlă. Până atunci se ne mulțămim, putend înregistra un progres cât de cât în această direcțiune. De astădată vom aminti și schița după marele pedagog și magistru în ale scôlei Dr. Lorenz Kellner, câte-va reguli, de cari au să se țină cei ce controlază învățământul în scôlă, și preste tot starea scôlelor.

Controla trebuie să fie cât se pôte de obiectivă. Directorul ori inspectorul scolar, trecend preste pragul scôlei, trec în un loc sănt. Ori-ce considerațiune față de persôna învățătorului, ori ce ură, antipatie, ori ce informațiune bună ori rea despre persôna învățătorului, pe un moment tre-

bue să le pună la o parte, și pe cât timp duréză controla, învățătorul trebuie să fie considerat ca o persôna, cu carea primadată te veți, și despre care nu voesci să sci nimic, ce și-au comunicat alții, ci numai aceea ce însuși poți să esperiezi din propria intuițiune, și pe basa scrutarilor tale proprii.

Consideră pe învățător ca pe un străin, față de care ai să te porți cu totă cuviința de o parte, ér de altă parte cu mare rezervă.

Pentru a-ți puté forma o judecată proprie adevărată e de lipsă paciență și bunăvoință, față de scôlă și față de învățătorul. Dacă directorul ori inspectorul a aflat în scôlă lucruri, cari nu sunt în stare a-l mulțămi, și cari trebuie corese cu ori ce preț, să nu alunece nici când a-și arêta nemulțămirea în prezența elevilor, căci acesta ar deprima pe învățătorul de o parte, ér de altă parte ar face o impresiune penibilă asupra elevilor, și urmarea ar fi nerespectul elevilor față de învățător, și preste tot compromiterea lui în ochii elevilor. Acesta însă ar fi în detrimentul disciplinei, și prin urmare e a se încungiura. Ori ce ne-a juns ce este a se imputa învățătorului, trebuie se i se comunice — nu însă în prezența elevilor.

Întocmai este a se urma și cu alte neajunse, de ar fi de imputat, comitetului, epitropiei, ori directorului scolar. Elevii nu au să fie prezenti la descoperirea relelor unor scôle. Nimic mai dureros ca a fi bună-óră la un examen, la o și de sêrbătoare pentru elevi și părinți, și când colo te treze-ci în urmă, că dl inspector scolar ori comisarul densusului, în prezența elevilor muștră, fie pe învățătorul, fie pe directorul, ori comitetul scolar. Atari scene sunt neplăcute, și sunt de condamnat din punct de vedere pedagogic. Da, să se descopere reul în mod franc, dar acesta să se facă la locul și timpul seu.

În scurt, fie cu ocaziunea unei viziune de controlă, fie cu ocaziunea esamenelor, ori la alte ocaziuni, nu e

permis a forma din scôlă sală de judecată pentru învățători ori pentru organele scolare, în prezența elevilor.

Cu ocaziunea controlului, dacă directorul ori inspectorul scolar voesci a se informa despre progresul, ce se face în scôlă, atunci trebuie ca însuși el să întrebe să examineze pe elevii din lecțiunea ce au și din materialul percurs; trebuie de altă parte să dea și învățătorului ocaziune a-și arêta metotul seu în instrucțiune, căci numai așa se pôte forma o judecată dreptă asupra progresului și asupra spiritului, ce domnesce în scôlă. Îndată ce nu vom lăsa pe învățător ca să examineze și el însuși, carele cunoșce individual pe fie-care, nu e posibil ca directorul ori inspectorul să fie în deplina cunoșcință cum stă învățământul, și ce prospecte sunt pe venitoriu față de progres.

Ne lăsând pre un învățător ca să-și întrebe și el însuși elevii și să-și arete desteritatea în propunere, l-ai umilit înaintea clasei și acesta o observă iute elevii

Pe cât de mare trebuie să fie atențiunea unui director, inspector ori comisar față de controlarea învățământului, pe atât de mult trebuie să se controleze și alte lucruri anume: interiorul și exteriorul scôlei. Să fie cu luare aminte cel-ce controlează ore: e odaia corêspundătoare, destul de spațioasă, sănătoasă, nu cumva e umedă, este curată, aerisată, apoi întrêga mobiliatura scôlei este ore tot ce e neapêrat de lipsă pentru învățător, cât și pentru elevi, cum sunt scaunele, tabla, masa, calămarele, recușitele de învățământ etc.?

După-ce ai trecut tôte aceste sub controlă nu uita nici când dacă ești director de scôlă, ori inspector, ca să iai a mână și temele scripturistice ale elevilor.

Unui adevărat pedagog, i-ar fi de ajuns a avea înaintea numai temele scripturistice, pentru-ca să și formeze o opiniune aprôpe completă față de progresul în scôlă. De nicăiri nu-ți formezi o judecată mai bună asupra

progresului unui elev, ca și atunci când i-ai cercetat cu deamêruntul lucrările scripturistice făcute sub supravegherea învățătorului. Acesta s'a negles cu totul în scôlele nôtstre și de aci ne ajutorarea tinerimii nôtstre când ese în viața publică. Nu e în stare a-ți scrie corect câteva șire, fiindcă nu s'a deprins destul de fundamental în scôlă. Esaminează deci cu scrupolositate lucrările scripturistice și pune mare pond pe ele în ori-ce scôlă vei intra.

Cine e incredințat a face controlă în scôlă să nu uite, că învățătorul de-acasă trebuie să vină pregătit în scôlă. Va cerceta dar' locuința densusului, ca să se convingă dacă într'insa locuesce fiul miseriei ori al îndestulirei, dacă într'insa locuesce omul de scôlă, sau omul care numai de silă și în lipsa altei funcțiuni intră în scôlă, dacă într'insa locuesce omul ordinei și al curățeniei, ori al nepăsării. Va cerceta cu deosebire, de unde își trage hrana sa spirituală, are o bibliotecă cât de cât, cetesce vre-un op, are abonat vre-un țiar?

Unde în locuința învățătorului nu vei da de bibliotecă, de țiare, să scii că acela nu e omul scôlei, ci un om care merge la scôlă, pentru a avea un codru de pâne.

Nu se pôte să samene cineva dacă nu-și reînnoesc și câștigă sâmentele. Nu e posibil ca un învățător să fie bun, dacă el în odaia sa nu are o carte, nu are un țiar, care atinge specialitatea lui.

Locuința și biblioteca unui învățător sunt criterii, din care poți face deducțiuni asupra cultivei științifice și morale a unui învățător.

Dacă și-ai format judecata despre progresul în scôlă, despre scôlă, despre învățător în scôlă, și la vatra lui, în odaia lui de muncă, cêrcă cu de-amêruntul și asupra altor împregiurări ale scôlei de natură esternă. E scôla cercetată? Și din ce cauză nu e cercetată? Facu-și datoria organelor parochiale ce vin în nemijlocită atingere cu scôla, ori apoi tocmai ele impe-

Fară de știință nici o lucrare fie cât de neînsemnată nu se pôte duce la îndeplinire, cum se cuvine.

De privești la ori ce lucru din nenumăratele lucruri săvêșite de mâni omenesci, vedem, că tôte acele lucruri numai acei omeni le pot lucra, cari s'au pregătit spre scopul acela și cari s'au câștigat știință, ca unul sau altul din nenumăratele lucruri să le pôtă duce la îndeplinire.

Știința dară este temelul tuturor lucrurilor, ce au de scop bunăstarea și fericirea unui popor

Știința este acea comôră, pe carea o doresce fiecare om și pre carea mulți muncitori în întrêga lor viață o caută ca să-și îmbogățescă sufletul cu ea.

Știința este vestmântul care împodobesc și înalță prețul fiecărui om.

Și fiind-că ea este podôba, ba chiar și puterea unui popor, omenimea încă din timpurile vechi a început a se întrece, alergând ca să o câștige.

Temelul cel bun și puternic pentru ca omul să pôtă înaintea în știință îl pune copilul în casa părintescă.

Ceea ce casa părintescă nu a putut face singură, va face împreună cu scôla, lu-

crând în conțelegere împreună, până când copilul, apucat pe căi bune va sci singur să deosebescă și să alégă binele din rău.

În casele cele bune și cinstite se cresc copii buni și de cinste, cari devenind omeni maturi vor fi spre bucuria și onôrea părinților; spre binele și onôrea nêmului nostru românesc. Pe când în casele cele cu năravuri rele se cresc copii cu năravuri și obiceiuri rele, cari fac rușine părinților, fac rușine nêmului nostru și cu cari niunea nu se deoseșce a sta de vorbă.

În vechime casa părintescă era locul unde copilul învăța tôte cartea de care se folosia în viață.

Vêdend omenimea, că în case părintesci nu pot învăța atâta carte de câtă are omul lip-ă în viață, au început a se întemeia societăți pentru învățatură, pentru ca să pôtă continua ceea ce a început în casa părintescă. În modul acesta cu timpul s'au întemeiat scôle, cari pe întrecute s'au ridicat și se ridică la tôte popôrele, și astfel din și în și omenimea înainteză pe calea științei.

Mulți omeni pătrunși de adevărul că numai știința, numai scôla pôte ridica pe ori care popor acolo unde stau alte popôre

culte, mulți dic, sunt pătrunși de acest adevăr și de aceea îi vedem în tôte viața lor lucrând pentru binele și înainterea națiunii sale.

În multe sate românesce vedem pe comitetele parochiale, cum lucră împreună pentru binele și înainterea nêmului nostru, adecă întemeiază fonduri scolare și bisericesci, cu scop de a ajuta scôla și biserica, ca să nu caadă pradă dușmănilor nostri.

Tot la stăruința comitetelor parochiale cari și iubesc nêmul, veți scôlele cele mai frumoșe cari fac multă cinste nêmului nostru, multă cinste conducătorilor acelor comune.

Între fruntașii poporului nostru vedem ici colo câte unul cu simțeminte atât de nobile și cu atâta iubire cătră națiunea nôtstră, încât în lipsa altor eređi mai de-aprôpe întrêga lor avere câștigată numai Ddeu scie cu câte ostenele, o te-téză scôlei, cu scop de a înaintea națiunea nôtstră. Și acesta o fac căci vêd în conducători poporului, ved în comitetele parochiale pe sluga cea credincioasă din sânta scriptură, carea nu a îngropat talantul domnului seu în pământ. Cu alte cuvinte: vêd în comitetele parochi-

FOIȚA

Predică pentru popor.

— La începutul anului scolaric. —

Lăsați pruncii să vină la mine că unora ca acestora este împărăția cerurilor. Marcu c. 10 st. 14.

Aceste cuvinte pline de iubire, le-a adresat învățătorul cel mare, Domnul nostru Iisus Christos învățăcelilor sei, cari oțriau ca mamele să nu aducă pruncii la el, să-i binecuvinteze.

Aceleași cuvinte ale Mătuitorului le pune înaintea scôla nôtstră, astăzi la începutul anului scolaric — tuturor părinților ce au prunci de scôlă, cărora le dice: Lăsați pruncii să vină la mine, — adecă lăsați pruncii să vină la scôlă, căci numai cercetând scôla și înzestrați cu știință, pot să fie folositori lor, folositori și spre bucuria părinților și folositori mult apăsăturii noastre românesc.

decă, și fac de stagnază învățământul? Care sunt referințele sociale ale părinților pruncilor? Pune-te în atingere cu organele școlare sub a căror conducere e școlă, nu mai puțin de-ți concede timpul stai de vorbă chiar și cu părinții pruncilor, spre a fi informat din mai multe isvóre asupra tuturor impregiurărilor unei școle. Numai așa vei putea afla remedii de a cura răul, unde l' ai aflat. După ce din mai multe informațiuni și pe baza esperințelor proprii esti în stare a cunoșce întrégă afacerea unei școle fă-ți și-ți exprimă sincer concludsiunile, ce ai luat, pentru-ca cei competenți se scie de ce se țină.

Fii cu precauțiune când ai să lauți, mai precaut însă ai să fie în admoniieri.

Nisuesce a stérni în învățator simțul ambițiunei nobile în ce privesce progresul. Nisuesce pe toate căile posibile a delătura indeferentismul organelor, care stau în nemijlocită atingere cu școlă, căci fără cooperarea acestora afacerea școlei va stagna. Imbărbătează, instruază, admoniează cu cumpet, unde e lipsă, fi model de energie și zel, dacă D-șeu te a pus în pozițiune a controla o școlă și a lucra pentru înaintarea némului tēu. Să nu uite un director ori inspector de școle, că neglijența ori energia lor, pôte se le aducă blēstēmul unei generațiuni eventual binecuvēntarea și laudele nepéritoare.

Afacerea episcopului Pavel. Scirea, că cu cercetarea în cunoscuta afacere Pavel-Pituc va fi încredințat primatele Vaszary, s'a adeverit. Resultatele cercetării se vede, au mulțamit pe ministru, căci cu datul de 25 Octobrie n. c. ministru a adresat episcopului o hârtie, în care între altele se dice, că „s'a constat, că direcțiã antipatriotică atribuită Escelenței Sale este cu totul eschisă“, apoi ministru face cunoscut, că află deplin îndestulătoare dispozițiunile, ce le-a făcut episcopul pentru propunerea limbii magiare în școlile populare și introducerea ei în liceul de Beiș. Cu un cuvēt afară de două observări, referitoare la circulariul episcopesc prezentat de Pituc cu antipatriotic, ministru declară, că nu-l află vinovat de cele cuprinse în broșura „Hazaárulók“ de Pituc.

În foile șoviniste e mare tulburare pentru acēsta; ele sbēră ca din gura șerpelui și se vaară. „Budapesti Hirlap“ dice: „Așa blēstēm cade asupra unui popor, pe care îl guvernază ministri nenaționali“ (nemzetietlen miniszterek), ér „Pesti Napló“ dice, că nu este adevērat, că judecata favorabilă este resultatul cercetării primatului, căci primatele a trebuit numai să respundă la întrebările puse de guvern și astfel guvernul a făcut o mistificație etc.

Domnii Brote și Popovici în București. Sub acest titlu reproduce „Tribuna“ Nr. 226 din 10/22 Octobrie un articol din „Românul“, care anunță, că dñișgaminți în titlu petrec în București și că dl Popovici „nu se va duce în temniță, ci er' va pleca în streinătate, pentru a urma propaganda națională, ce a inaugurat-o prin Replică, er' vicepreședintele partidului național, dl Eugen Brote va sta timp îndelungat“ în București, ca să „organizeze lupta pusă acum pe un nou teren“.

Va să dică, dl Eugen Brote nu mai este „bolnav“ dar nici acasă nu va veni.

Pe noi de lor nu ne surprinde acēsta atitudine politică a dlui Brote, ne surprinde însă, că „Tribuna“, care mai nainte susține, că dl Brote, după ce și va recăștiga sănătatea sdruncinată în lupta națională, se va rentorce în patrie și va apēra cu bărbăție cauza națională și naintea juriului unguresc, — reproduce articolul „Românului“ fără nici un comentariu, binesciind și aceea, ce totă lumea scie prin Sibiu, că comitetul central, consultat a nume de dl Brote, l-a provocat oficial, ca în interesul cauzei naționale române să vină acasă și dimpreună cu colegii sei să stea la luptă, ca sau să învingă sau să cadă cu onōre.

Vom vedē acum ce mēsură va mai lua comitetul față cu vicepreședintele seu, pentru-că nici comitetul, nici românii preste tot nu pot admite, ca lupta națională să fie condusă din alt loc, decăt din patrie.

Dacoromânismul și politica culturală magiară.

Resultatul regretabil al acestei politici de nepăsare este, că românimea astăzi dimpreună cu toate instituțiunile sale formeză un întreg isolat, asupra căruia nu are statul magiar nici o influență. Mai putem adauge, că românismul în acēstă izolare nu este pasiv, ci ofensiv față cu totul ce este magiar, fie stat, istorie, limbă, sciință, arta, sentiment, spirit sau lege. Românimea ca și o inteligență cu aspirațiuni politice este în totalitatea s'a decisă, să se lupte până la ultimele consecuențe contra statului magiar și contra națiunii, care îl tormeză.

Acēsta este un fapt nedisutabil. Cine ar nega acēsta, nu arată numai neorientare, ci strică direct interesele magiare, și adecă în acēsa măsură, în care i a succes să octrozeze vederile sale cercului mai mic sau mai mare al magiarimii.

Din partea noastră n'ar putē fi greșelă mai mare, decăt a primi lupta pe baza principiului ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. Noi suntem mai tari decăt românii, dar nu puterea are să ne asigure învingerea, ci dacă vom fi politicienii mai buni și mai înțelepți decăt ei. Er politicienii mai buni și mai înțelepți vom fi dacă vom nissu să influințăm binevoitor dar totdeodată ajutând și dând

direcțiune miscării culturale a românilor din patrie.

Cum?

În cele următoare voesc să dau pe scurt o chiță de program, în care să arēt cum ar trebui să exercităm influența cu mijloce culturale în acēsa direcțiune, ca românimea să părăsescă de bunăvoie în interesul seu bine înțeles ținuta ofensivă de astăzi. Ar fi preocupatiune dacă aș susținē că calea și chipul recomandat de mine va asigura deslegarea finală a cestiunii naționalităților. Cu astfel de pretenții nu pôte păși nime între împrejurarile actuale. Mai cu sēmă aceia se vor înșela, care cred că eu prin o „făcētură culturală“ voesc să fac să dispară cestiunea. Nu. Cestiunea națională română consistă din mii de interese mici, dorinți; pretensiuni aș putē dice chiar înponderabili. Pentru deslegare este de lipsă, timp, paciență și lucru cu plan. Cestiunea pôte fi numai, că avem destul timp, avē-vom destulă paciență pentru lucrare cu plan? Mulți dic: timp avem, dar noi magiarii navem paciență și dispozițiune pentru de acestera.

Eu nu cred.

II.

Articolul al doilea este următoriu:

Se numesc espatriati, deși nime nu i-a constrins să se părăsescă patria; er în patria lor se numesc „Ungureni“, deși cu puține excepțiuni nesc din inimă tot ce stă în legătură cāt de depărtată cu națiunea magiară.

Când la anul 1640 a pus condițiuni anumite George Rákóczi lui Milovitius (Milovici), dacă voesc să devină vlădică gr. or. între altele a pretins ca „să lucre într'acolo ca preoții lui supuși să părăsescă limba streină de serviciu“. Limba acēsta streină n'a fost limba română, ci limba slavică veche, și acēsa limbă nestreină ce a voit să-i pună în loc nu este limba magiară, ci limba română. Vier câțiva ani mai târziu tot Rákóczy își frământă capul, că nu pôte scōte limba streină din serviciu, căci n'are destul „dieci“. Dacă ar trăi acum Rákóczy nu s'ar mai plānge, că n'are destul „dieci valah“, căci sunt mai mulți decăt trebuie. Sunt atâția de se pot recruta din ei și acēi espatriati, pe care nu i-a espatriat nime.

„Puținele rațe palide de cultură, care ne au luminat și pe noi în secolii trecuți, au venit din Ungaria la noi“. Acestea le-a scris într'un număr al „Convorbirilor Literare“ un scriitor cultural-istoric român. Er N. D. Popescu în studiul seu despre Basa rabi (istoria unei dinastii) povestesc, că în secolul XV pe timpul domniei Dăneșilor în urma lășării influenței magiare s'au aședat în Muntenia mai mulți magiari, sēcui și sași. Sașii ca industriași-sēcui și magiarii ca învățatori de casă (meditatori) au început să învețe fii de boieri latinesce și unguresce. Pășind Tepeș-Vodă pe tron, după ce a sequestrat averile sașilor, parte i-a isgonit și parte i-a tras în țepe, er pe învă-

țătorii magiari i-a încuiat într'un ocol și li-a dat foc.

Acea lumină, aruncată de flăcările oculului aprins de magiari a fost mulțamită pentru acele puține rațe palide de cultură, care în secolii vechi au pătruns din Ungaria în România. Fenomen regretabil, dar faptele îl probēză, și deși s'au schimbat vremurile, fenomenele istoriei, corēspundētor împrejurarilor se repetēză. Așa numiții espatriati și astăzi duc cu sine din Ungaria singuraticile rațe nu chiar palide de civilizațiune din Ungaria în România și de acolo drept mulțamită aruncă tăciunele urei și agitării pe pământul patriei de odinioară, care a crescut și i-a provēdūt cu cunoscițe și cultură.

Rudolf Bergner, unul din acēi nemți magiarofagi, „care călătoreșce în afaceri românesce“ și ca atari mijloesc în literatura germană tōte acele calumii care le află de bine să le trimită în lume cei mai energici membri ai „Ligei“, espatriati despre tirănia magiară, în cartea sa, vorbind despre „ungureni“ dice următoarele:

„Între cei împământeniți jōcă rol însemnat românii din Ardel. Numărul lor în întreaga țeră e cel puțin 15.000. Diligența lor e cunoscută, deși facultățile lor nu sânt încă aprețiate pe deplin. Mai mult de 15 deputați sânt dintre ei în parlament, apoi medici, profesori, funcționari, redactori etc. sunt cu ridicata. Și toți acēști omeni au fost necesitati să se părăsescă patria, fiindcă șovinismul magiar li-a făcut imposibilă rămânerea în patrie. Pentru desvoltarea activității lor n'a fost teren dincolo de Carpați er în tinērul regat sunt de mare valōre puterile lor. Numărul acestor bărbați de trebă creșce pe și ce merge până când nu va cădea șovinismul magiar și nu-și va perde puterea de asuprire“.

Bergner dice că numărul ardeului inteligenți în România e de 15 mii. „Românische Revue“ într'un nr. dice că sânt 8 mii, am cetit însă articole de foi, care vorbesc despre 40 de mii. Cred, că numărul lor nu se pôte stabili aproximativ, dar nici nu e lipsă. Ca să putem trage concludsiuni cultural-politice sunt suficiente 2—3 date pentru stabilirea proporțiunii espatriării. Gimnasiul gr. or. din Brașov în pregramul din 1891 publică numele acelor tineri, care au maturizat în ultimul sfert de an la acēl gimnasiu. Din acēst conspect reese, că mai mult de 40 de procente dintre absolvenți trăesc de present în România și acolo își desvōltă activitatea.

Dar nici nu trebuie să umblăm mult după date statistice, ca să ne căștigăm o idee aprocsimativă despre importanța ce au în viața publică din România compatrioții nostri români. Este suficient să treci frontiera și să privesci cu ochi scrutători în jur. Pas de pas ne întâlnim cu ei. Scrutătorul superficial încă observă, că mai ales ca scriitori, învățați și profesori ei sunt condu-

ali și în preot pe bărbați cari au la inimă binele, înaintarea și fericirea poporului nostru.

Învățătura este comōra cea mai scumpă de pe pământ, fiind-că ea este unicul mijloc de fericire pământescă ba cu drept cuvēt putem dice, că prin sciința omul mai ușor își pôte căștiga și fericirea ce o as-tēptă fie care creștin după mōrte.

Dacă în timpurile vechi nu ar fi fost cāt de puțină învățatură, noi astăzi nu am putē sci câte minuni a săvērșit Mântuitoriu nostru, noi nu am sci câte au suferit sfinții părinți pentru legea noastră creștină. Cu un cuvēt, dacă în timpurile vechi nu ar fi avut omeni cătuși de puțină sciință, pôte noi astăzi nu am avē scriptură; nu am avea legi creștinēști și ne avēndu-le acestea de sine se înțelege, că nu am avē nici bisesicii, și astfelu am înota în întunerecul nesciinții asemenea animalelor necuvētătoare și în fine dacă n'ar fi fost sciința de carte noi nu am sci cine a fost străbunii nostri, cāt au luptat ei pentru ca să ne păstreze datinele și limba noastră, ba nu am sci care sunt popōrele cari ne au dujmănit și au năvilit asupra noastră ca să ne nimieșcă.

Omul care s'a învrednicit aș căștiga sciința de lipsă, nu pôte să fie înșelat și bajocorit de nimenea.

Mi-ar trebui mult pentru ca să pot înșira cu deamēruntul tōte binefacerile ce le pôte dobândi omul care are sciință. Și mi-ar trebui și mai mult timp ca se pot înșira cu deamēruntul câte necasuri, daune câte amăgiri și câte neajunsuri are să întâmpine un om fără de carte în viața sa.

Judecândule pe acestea cu inimă drēptă apoi putem vedē ce comōra e sciința de carte pentru fiecare om. Și cu tōte acestea mai întâlnim și astăzi omeni, cari nu își dau silința ca se înainteze în sciință, ba merg așa de departe pe calea întunecimei încât își uită cu totul chiar și de datorințele ce au față de fii lor.

Nu este nici un părinte să uu și iubescă pe fii sei și dacă este așa nu-ți vine a crede că s'ar afla vre-un părinte care se nu voiască, ba chiar să nu se trudescă pentru bunăstarea și fericirea fiilor sei.

Și ce bunătați mai mari folositoare pôte da omul fiilor sei decăt a-i inzestra cu sciință?

Ce mulțamită va putea aștepta un părinte dela fiul său când scie că nu și'a fă-

cut datorința de părinte: ca să-l inz-streze cu sciința de lipsă?

Ce va eugeta ori care om despre părinții sei când scie că aceia numai din rea voință, ori din nepricepere chiar nu l'a ținut cătuși de puțin la școlă, ca se pōtă fi și el în rēnd celor de o vērștă cu el, cari și-au îmbogățit mintea cu sciință?

Ce va responde un părinte înaintea lumii, când se scie, că din vina lui fii lui sunt cu mult mai îndărăpt și mai desprețuiți decăt cei de o vērștă cu ei?

Cum va responde un asemenea om înaintea lui D-șeu chiar, când scie, că el ca părinte și povățuitor al fiilor sei i-au povățuit pe căi rătăcite, pe căi cari duc la nefericire, pe căi cari duc la perire trupescă și sufletescă?

Ce va dice ori care om despre părinții sei, când va sci că aceia l'ar fi putut ținea la școlă și când va sci că numai din lipsa de carte el e nenorocit pôte pe tōtă viața sa?

Cum va putē un om ca să dea sfaturi bune și folositoare fiilor sei, când el însuși are lipsă de sfaturile altora?

Cum va putē un om ca să povățuiască pe fii sei pe cărări bune, când el însuși

se poticnesce și când el are lipsă să-l conducă alți?

Și în fine cum va învăța un părinte pe fii sei legea și poruncile lui D-șeu când însuși nu le scie?

Iată dară în puține cuvinte însemnătaea cea mare a învățaturii pentru ori care om, — și datorințele cele de căpetenie ale părinților față de fii sei.

În speranță ca nu'mi veți lua în nume de rău, că vă pun la inimă astăzi la începutul anului școlastic datorințele ce le are fie care părinte față de fii sei, — rugându-vă ca în interesul fiilor D-Vōstre, în interesul națiunei noastre se fivē nissuși împreună cu școlă noastră să dați pruncilor d-vōstră direcțiunea pe aceași cale, care va fericici pe fie care om.

Timpul pentru a învăța pentru a pune basă ca un copil se devină om folositor lui și némului din care face parte e timpul copilăriei, care timp pe nesimțite trece și odată trecut e trecut pentru vecie. — și după cum ai agonisit talentul așa îți vei lua partea.

(Cetită în una din bisericile din
t. actul Albei Iuliei.)

b.

cătorii mișcării naționale. Înființatorul primei școlii românești la București George Lazar a fost român ardelen; majoritatea profesorilor seminarului din Socola în Moldova au fost ardeleni.

În broșura mea precedentă am arătat, că pentru meritele lor opinia publică română vede în ei reprezentanții idealului național român. Influența lor asupra formării opiniei publice în urma pozițiilor lor este decisivă. Tache Ionescu, actualul ministru de culte și instrucțiune publică în studiul său scris francezesc despre politica externă a României țice: Știe bine, că apărând un lucru nepopular, când propovăduind politica dușmană Rusiei voese să câștige compatrioții săi ca sincer și fără cuget secret să se alăture puterilor centrale. Căci profesorii lor toți mai fără excepție au fost ardeleni, care așteaptă vindecarea necăzurilor lor în ultima instanță dela Rusia, interesele României însă altă politică pretind, ca și aceea infiltrată în românii din regat prin dispozițiunea subiectivă a profesorilor ardeleni.

Cine privește viața popoarelor, nu numai cu ochii politicianului, ci și ai etnografului, aceia știe bine, că caracterul aceluiași popor în diferitele regiuni, în urma împregiurărilor fizico-geografice și a amestecului de sânge este diferit.

Cine nu observă de exemplu deosebirea între sâci și magiarul de pustă? Astfel de diferențe ne prezintă și caracterul românilor conform influențelor politice, culturale, fizico-geografice sub care trăiesc. Deosebirea de caracter între românul ardelen și cel din România nu este numai bătătoare la ochi dar este și motivată prin veșuirea deosebită de atâția secolii, prin situațiunea fizico-geografică și prin cultura deosebită și stările sociale diferite.

Petru Th. Missir, profesor de universitate în Iași, publică în numărul jubilar al „Convorbirilor Literare”, nesce reminiscențe din cercul tinerimii române din Viena, a societății „România Jună”. Povestea mai multe despre lupta din cauza ortografiei care era înfocată pe atunci între tinerii bucovineni și ardeleni. „Acastă discuție” — povestesc Missir — „a stat în legătură cu nesce cauze mai îndepărtate, care nici nu le pricepem, dacă nu privim la acea deosebire esențială, care s'a dezvoltat între românii ardeleni și bucovineni în urma influențelor deosebite căror sunt espusi românii din aceste două provincii vecine. Bucovinenii în general sunt mai moderați și blânzi și se plăcușor autorității și legii. În acel curent al civilizațiunii și guvernării, care a trecut preste ei, și-au pierdut energia pentru faptele pasionate, sufletul lor însă s'a deschis și a devenit mai accesibil pentru cultură. Cu totul alta a a fost sârta românilor ardeleni. Aceștia secolii dărândul au stat în atingere cu un popor asupritor, care au încercat toate mijloacele ca să stângă de pe fața pământului. Nobilimea română ardelenă neputând sau nevoind să reziste prigoniilor magiare s'a contopit pe deplin în sirele nobilimii magiare, poporul de rând însă intruninduse în jurul altarului și-a susținut sub conducerea clerului individualitatea, legea și limba până când au apărut școlile și au pus mâna pe apărarea naționalității române. Și aceea tinerime, care a eșit din acelea școlii nici n'a avut altă dorință decât să respălătescă magiarilor cu măsura dușmăniei lor seculară. Întregul element cult al Ardelului este entusiasmă chiar de idealul național trezit prin prigoniile magiare”.

Missir constată faptul corect, numai cauzele le prezintă tendențios. S'ar fi apropiat mai mult de adevăr, dacă ar fi spus că românii ardeleni au trăit secolii de-arindul între Maghiari — în cercul unui popor care dela început a fost în posesiunea libertății discuțiunii politice, unde omenii au fost atât de liberi ca și ideile lor, unde n'au cunoscut altă autoritate decât legile aduse de ei. Atingerea cu acest popor mândru, încăpăținat și certăreț a influențat și caracterul românimii ardeleni, ce s'a întemplat cu atât mai ușor, cu cât în vinele românilor curge în urma încrucerii de rasă și asimilării mult sânge magiar. Acel popor, în a cărui limbă e atât de evidentă influența magiară nu s'a

putut forma fără ca să contopească în sângele, temperamentul și caracterul său cel puțin atât din maghiarime dacă nu mai mult — câtă urmă se află în limba sa.

Noutăți.

† **Antoniu br. Sveteney de N Ohay**, comandantul corpului de armată XII. (Ardél), cu reședința în Sibiu a murit eri morțe subită, lovit de apoplexie la 12 $\frac{1}{2}$ ore. Reposatul eșise în Dumbravă și acolo a fost lovit de apoplexie și a fost transportat în stare de nesimțire în oraș, unde în curând a repostat. Răspândindu-se știrea acăsta tristă în oraș, pe edificiile publice și pe multe case private s'au arborat stindarde de doliu.

Constituirea societății „Petru Maior”. Societatea de lectură a junimei române din Budapesta „Petru Maior” constituindu-se în ședința sa generală din 15 Octombrie a c și-a ales comitetul pe anul 1893/4 în următorul mod:

Președinte: Elie Dăianu stud. fil., vice președinte: Iuliu Maniu stud. jur.; secretar: George Demeter stud. jur.; notar: Onisifor Bejiu stud. techn. și Aurel Vlad stud. jur.; casar: Enea Papiu stud. jur.; controlor: Sever Colbasi stud. jur.; bibliotecari: Dimitrie Lupan stud. phil. și Constantin Lacea stud. phil. Redactor la foia „Rosa cu ghimpi”: Athanasie Gava stud. med.; colaboratori: Octavian Vasu stud. jur. și Alecsiu David stud. jur.

În comisiunea literară: Ioan Bunea stud. phil. președinte, Octavian Vasu stud. jur. referent, George Adam stud. jur.; Aurel Vlad stud. jur.; Iuliu Maniu stud. jur.; Nicolae Manoiu stud. jur. și Valeriu Suciu stud. phil. membrii.

Metropolitul primat al României într'un discurs, ce la ținut cu ocazia deschiderii sesiunii de toamnă a Sf. Sinod, a accentuat că doresce să vadă rezolvate următoarele chestiuni: uniformarea slujbei bisericesci, iconografia națională, modificarea înbrăcămintei preoțesci și ficsarea definitivă a parochiilor.

Di Stefan Velovan, eminentul profesor și director al școlii pedagogice din Caransebeș precum știe „Timpul” a fost chemat în București de ministrul instrucțiunii publice și este însărcinat cu direcțiunea școlii normale Carol I și cu facerea cursului de pedagogie tot dela acăsta școlă. Dl inspector școlariu I. Nenișescu a instalat Vineri pe dl Velovan în postul său.

Magiarisare. După cum se știe din Arad reuniunea învățătorilor magiari din acel ținut, la propunerea lui Brusch Aladár a luat hotărârea, ca reuniunea să începă o mișcare cu scop, ca din incidentul mileniului unguresc, să fie magiarisate toate numele acelor dascăli, cari n'au sunet unguresc. Ei vor provoca pe toate reuniunile dascălesci să facă asemenea.

Episcopatul român în Macedonia. „Perinsula Balcanică”, știe: Informațiuni din isvor oficial ne asigură, că chestiunea episcopatului românesc în Macedonia este reluată și că tratările ce se fac cu sublima Pörtă în acăsta privință sunt pe așa cale, încât lasă să se întrevadă rezolvarea mai mult decât probabilă a acestei probleme în mod favorabil intereselor românismului într'un viitor foarte apropiat.

Crisa în Austria. Crisa ministerială în Austria a ajuns într'un stadiu atât de acut, încât Maj Sa monarchul a călătorit însuși dela Budapesta la Viena. Din cercurile completente se asigură că Maj. Sa va asculta opiniile matadorilor diferitelor cluburi și va încerca cu formarea cabinetului pe un bărbat, care să pōtă înșgheba un cabinet de coaliție.

Hellada sub tutelă. — La 5 Octombrie curent, detentorii de fonduri grece din Germania s'au întrunit la Berlin în mare număr și după lungi și vii debateri au decis să protesteze în contra neplătirii cupnelor. În cazul când protestare lor ar rămână

fără efect, ei au hotărât se invite guvernul german să începă acțiunea diplomatică și să stabilească în conșlegere cu națiunile streine interesate, constituirea unei comisii însărcinată de-a controla în Grecia administrațiunea țării. Acăsta comisiune s'ar compune din doisprezece membri, însărcinată de a apăra interesele detentorilor de fonduri grece din toate țările, serie „Cur. Fin.”

Beția la femei. Diarele publică rezultatul unor cercetări statistice despre lățirea vișului beției la femeile din Englitera

Statistica arată o creștere însemnată a consumației rachiiului de către populațiunea femeiască a Engliterii, atât la orașe cât și la țară.

Elementele statistice au fost raporturile polițienesci despre persoane arestate în decursul anului pentru manifestările beției în public

În anii dela 1878 până la 1884 numărul femeilor arestate pentru beție în Englitera (mai ales în Wales) s'a îndoit aproape. În anul 1884 a fost de 9451.

În anul din urmă, numărul femeilor arestate în stare de beție s'a urcat, numai la Londra, la suma de 8000. În Glasgow acăst număr s'a urcat la 10.500. La Dublin 6.000.

Vișul beției la femei face, cum se vede pregrese îngrozitoare în Englitera

Himen. Gavril Cristea absolvent de teologie rom. gr. or. din Arad și ales de preot în DS. Fără și-a încredințat de soție pe d-șora Anița Micula, fiica preotului Ioan Micula din Poiana de Vascoiu.

Raport

despre adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români ort. or. din districtul Sibiului”, ținută la 26 și 27 Septembrie c. st. v. în Avrig.

(Urmare.)

Urmăză la ordinea șilei „prelegerea practică din gramatică pentru anul al III-lea de școlă” lucrată de Ioan Marin, învățător în Rășinari. Învățătorul I. Marin în partea primă a prelegerii sale, ne dă o espunere teoretică asupra importanței limbii materne.

Studiul limbii materne — ție prelegătorul, — ajută pe elevi a-și asimila și a-și espune cunoștințele câștigate ca pe propriile lor cugetări; pentru-că știința numai când ne-o asimilăm pe deplin și o putem împărtăși ușor, ne aduce folose și devine o adevărată lumină. Ne recomandă cu totă căldura cultivarea limbii noastre naționale, „care, — după cum ție celebrul istoric Edgard Quinet, — era titlul de nobleță în mijlocul streinilor, și spunându-ne, că românii s'au luptat mai mult pentru limbă, decât pentru viață. Trecând apoi la însași prelegerea practică, prelegătorul, și ia de substrat tractarea verbelor și conjugarea lor în cele 3 timpuri principale. Vorbesce mai în tîi despre cele de ce părți ale vorbirei, face o repetiție din cele tractate despre verb și atinge încâtva și conjugarea lui în cele 3 timpuri principale. Să încinge o discuțiune, la care i-au parte membrii: M. Stoia, I. Stoica, G. Jondrea, A. Gales și în urmă prezidiul, face un reasumat în care se arată părțile bune și cele mai puțin reușite ale prelegerii, se constată mai departe, că prelegătorul pe lângă partea practică a temei ne-a dat și una teoretică, din care se vede că inv. Marin pe lângă zel a avut și bunăvoință față de reuniune. Adunarea generală să declară mulțumită cu reușita temei. Fiind timpul foarte înaintat, ședința se ridică la 8 ore sêra. După cina comună, unde s'au eșecutat de către membrii reuniunii mai multe cântări naționale, s'a încins o petrecere cu joc, carea a durat până la 12 din nôpte.

Luni în 27 Sept. c. st. n. la orele 8 a m se încep ședința a III, în care după autenticarea proceselor verbale din ședințele premergătoare, se pune la ordinea șilei „prelegerea practică din geometria” de membrul G. Jondrea, învățător în Sibiu-cetate. Prelegătorul își ia drept substrat al prelegerii tractarea liniilor cu privire la speciile și la pozițiunea lor. În ce privește speciile lor ne vorbesce despre linii drepte, curbe și micste, ție cu privire la pozițiunea lor ne vorbesce despre linii verticale, orizontale, pieșice, paralele, convergente și divergente. Premiând, că elevii în lecțiunile premergătoare își vor fi câștigat noțiunile despre corp, însușirile corpurilor și adevă colóre, formă, greutate, mărime, că vor fi în clar cu dimensiunile lor și adevă: lungime, lățime și grosime, că vor avea cunoștințe clare despre aceea ce numim fețe plane sau curbe și în urmă despre ceea ce numim linii și puncte. prelegătorul află de lipsă a face o scurtă repetiție despre cele pertractate în orele anterioré începând repetiția dela corp, și numai după aceea procede la însași prelegerea practică. După unele deslușiri făcute de Dr. P. Șpan și prezidiu, adunarea generală află ca forțe potrivite vederile espuse de prelegător declarându se pe deplin mulțumită cu succesul prelegerii. (Va urma).

Convocare.

În sensul ș-lui 12 al statutelor „Reuniunii femeilor române din Sibiu” se convocă prin acăsta pe șina de Duminecă în 31 Octombrie st. v. (12 Novembre) 1893 la 4 ore după am. a

XXVI adunare generală ordinară

în localul societății de lectură română din Sibiu („Albina parterre”)

Obiectele:

1. Raportul comitetului.
2. Ficsarea bugetului pe anul 1894.
3. Modificarea statutelor.
4. Propuneri eventuale.
5. Alegerea alor doi bărbați de încredere, în comitet. Toți p. t. membrii Reuniunii sunt rugați a participa la acăsta adunare generală.

Sibiu, în 28/16 Octombrie, 1893.

Maria Cosma Nicolau St. Șulțiu
prezidentă. secretariu.

Reuniunea învățătorilor români gr. ort. din districtul Sas Sebeș și va ținea adunarea sa generală în șilele din 6/18 și 7/19 Novembre a. c. în comuna Călnic.

La acăsta adunare să invite toți membrii acestei reuniuni, precum și toți amicii și binevoitorii cauzei școlare.

Programa:

Sâmbătă în 6/18 Novembre a. c. la 10 ore a. m. invocarea Duchului sânt; deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.

1. Raportul comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală, dimpreuna cu raportul cassariului și al bibliotecariului.
2. Alegerea unei comisii pentru censurarea acestor raporte.
3. Prelegeri practice din studiul religiunii și computului pentru deosebite cursuri.
4. Lucrul de mână în școlile școlare și însemnătatea lui.
5. Raportul comisiei de sub pt. 2.
6. Curenții.

Din ședința comitetului central al reuniunii inv. rom. gr. ort. din districtul Sas Sebeș, ținută în 8/20 Octombrie 1893.

Z Mureșan
preș.

N. Todea
notariu.

Loterie.

Sâmbătă, în 28 Octombrie, 1893.

Budapesta: 25 33 68 22 7

CONCURS.

Devenind vacant postul de paroch în parochia de classa a II Roşia montană din protopresbiteratul Abrudului pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Venitele anuale impreunate cu acest post sunt 712 floreni;

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne suplicele instruate conform prescriptelor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral subscris şi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminică ori serbătoare la biserica gr. or. din Roşia până inclusive 8 zile înainte de sinodul electoral pentru a cânta respective a celebra şi a cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al tractului Abrudului în contelegere cu comitetul parochial concertent

Abrud în 4 Octombrie 1893,

[216] 1-3

D. Adamoviciu, adm. prot.

Nr. 843/893

[212] 1-3

EDICT.

Ana I. Pop de religiunea gr. ort. din Geogiul de sus carea mai bine de 5 ani a părăsit pre legiuitul ei soţ Nicolae Beldian din Geogiul de sus fără a se sci unde petrece se citază prin acesta a se presenta în termen de 6 luni de zile inaintea acestui for matrimonial conform rezoluţiunei Venerabilului consistoriu archidiececan dto 28 Septembrie Nr.5786/B la din contra procesul urdit de actorele se va pertracta şi decide şi in absenţa ei.

Alba Iulia, 7 Octobrie, 1893;

Forul matrimonial de I instanţa al tractului Albei-Iulia.

Nicolau Ivan, adm. protopresbiteral.

Nr. 159/893

[213] 1-3

EDICT.

Maria Viorel din Siboth (Alkenyer) care de 3 ani trecuţi a părăsit cu necredinţa pre legiuitul seu bărbat Toma Toma din Siboth şi nesciindu-se ubicaţiunea ei se citază prin acesta ca în termen de 6 luni se se prezenteze inaintea subscrisului scaun protopresbiteral, căci la din contra procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va decide şi în absenţa dănsiei.

Oreştie, 6 August, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Oreştiei

Nicolau Popovici, protopresbiter.

Nr 75/1893

[214] 1-3

EDICT.

Domniţa Maluţană, născuta în Săn-Mărgita şi fost locuitoare în Uriul de sus muere legitimă alui Nicolau Mureşan, născut şi locuitor în Uriul de sus, carea pribegesce în lume în timp de preste 6 ani fără a se sci locul ubicaţiunei ei prin acesta este citată ca în termen de 6 luni computate dela prima publicare a acestui edict în diarul „Telegraful Român“ se se prezenteze la subsemnatul scaun căci la din contra procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va decide şi în absenţa ei.

Deeş, 30 August, 1893.

Scaunul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş ca for matrimonial de instanţa I.

Teodor Hermann protopresbiter.

Terno! Terno!

Cine voesce se aibă câştig sigur, care nu voesce se părădă degéba banii în loterie, acela se foloséscă exclusiv jocul de combinaţiuni al lui Ditrichstein.

Succesele strălucite ale diferitelor câştiguri care se pot ridica la ori-ce tragere vorbesc mai lămurit pentru prestările eminente ale acestui matematic renumit.

Cine n'a câştigat încă în loterie, cine voesce se se facă repede bogat şi fericit acela se facă o încercare cu

Numerii de joc ai lui Ditrichstein

care după primire se pot ocupa îndată şi prin care câştigul e asigurat.

Numerii de noroc calculaţi de Ditrichstein 4. 64, 80, pentru tagerea din Graz dela 7 Octombrie sunt pe tôte tablele de loterie şi au fost după cum arată până astăzi scrisorile de mulţumire.

34 terno în sumă de fl. 42,000

! Deci parola pentru fiecare !

Să facă fiecare o încercare, să scrie imediat pentru numerii de noroc dlui Ditrichstein Maurizio în Budapesta (o adresă mai detailată este superflua) se alătore la scrisore 3 mărci de câte 5 cr. şi apoi răspunsul va urma franco cu întorcerea postei. [215] 1-1

Spre binevoitoare luare aminte!

Subscrisul imi iau voe a aduce cu tótă onóra la cunoscinţa p. t. public, că cu 1 Octombrie n. a. e. mi-am mutat locuinţa dela numărul 31 tot în

Strada Măcelarilor Nr. 37, si ca în trecut aca şi acum efectuesc tot felul de încălţăminte pentru domni, dame, copii, precum şi tot soiuri de reparaturi, cu

preţurile cele mai moderate oferind totodată, spre mulţumirea tuturor, marfă solidă şi prompt executată.

În speranţa, că p. t. public imi va oferi binevoitotoriul concurs, rămân Sibiiu, în Octombrie, 1893.

Cu distinsă stimă

Constantin Dragoş, pantofariu.

[200] 6-6

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1893.

Table with multiple columns showing train schedules for routes: Budapesta - Predeal, Budapesta - Arad - Teiuş, Budapesta, gara de vest - Orşova - Verciorova, and Cucerdea - Oşorheiu - Reg. săs. Includes columns for train type, departure times, and arrival times.

Nota: Orele insemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele insemnate în drépta de jos în sus. Numerile cele grase înseamnă orele de noapte

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiececane.